

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2025-08-27

Ärendebeteckning

6434-2024

Anläggningsnummer

17:003-B

1(29)

Södermarks Grus & Co AB
info@sodermarksgrus.se

Ansökan om tillstånd till täktverksamhet av naturgrus inom fastigheten Bastuträsk 2:58, Norsjö kommun

Verksamhetskoder enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 10.20 B och 10.50 C
(2 bilagor)

Miljöprövningsdelegationens beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Västerbotten lämnar Södermarks Grus & Co AB (556302-1574) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken, att bedriva täkt av naturgrus, inklusive sortering på fastigheten Bastuträsk 2:58 i Norsjö kommun. Verksamheten får bedrivas inom det verksamhets- och brytningsområde som framgår i bilaga 1 och innefattar:

- ett årligt uttag av 25 000 ton naturgrus, samt
- ett totalt uttag av 117 856 ton naturgrus.

Tillståndet gäller i 7 år från att beslutet vunnit laga kraft.

Villkor för tillståndet

Allmänt villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad Södermarks Grus & Co AB (bolaget) har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Personal som arbetar inom täktområdet ska vara väl informerad om betydelsen av innehållet i täkttillståndet. Ett exemplar av täkttillståndet, inklusive bilagor, ska finnas tillgängligt för personalen när verksamhet bedrivs i takten.

Brytdjup

3. Uttag av naturgrus får ske till en nivå om lägst + 234 meter över havet (RH 2000).

Drift och säkerhetsvillkor

4. Innan verksamheten påbörjas ska gränsen för verksamhets- och brytningsområdet markeras i terrängen på väl synligt sätt. Markeringarna ska behållas under hela tillståndstiden och vara numrerade i enlighet med täktplanen. Fixpunkter ska på begäran av tillsynsmyndigheten sättas ut i terrängen och märkas ut.
5. Till dess efterbehandling är slutförd ska flaggspel finnas uppsatt i terrängen runt brytningsområdet, där fallhöjden överstiger 2 meter. Där fallhöjden överstiger 5 meter ska i stället stängsel sättas upp.

Buller

6. Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överstiga följande värden:

50 dBA	helgfri måndag–fredag	kl. 06.00–18.00
45 dBA	kvällstid	kl. 18.00–22.00
40 dBA	övrig tid	

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dBA utomhus vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22–06).

Kontroll ska genomföras så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller på tillsynsmyndighetens begäran. De angivna värdena ska då kontrolleras genom immissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar. I de fall mätning sker ska dessa utföras vid barmarksförhållanden. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår.

Verksamhetstider

7. Verksamhet får bedrivas helgfria vardagar, måndag–fredag kl. 06.00–18.00. Utlastning och transporter för halkbekämpning får förekomma under övrig tid och helger. Om särskilda skäl föreligger får tillsynsmyndigheten medge undantag avseende verksamhetstiderna.

Damning

8. Åtgärder ska vidtas för att minimera spridning av damm från täkten och täktverksamhetens samtliga moment. Salt får inte användas vid dammbekämpning.

Sorteringsverk

9. Inför uppställning av sorteringsverk ska tillsynsmyndigheten informeras.

Skydd för rennäringen

10. Om renar under perioden 1 oktober till 30 april vistas i eller planeras att tas till området ska uppehåll göras i delar eller hela verksamheten efter begäran av berörd sameby. Sådana uppehåll i samband med fotflytt förbi täktverksamheten ska vara upp till 48 timmar och får som mest ske vid tre tillfällen under förvintern och tre tillfällen under våren. Begäran ska ha skett skriftligen till bolagets kontaktperson minst 48 timmar innan uppehållet ska ske.

Kemikalier, tankning mm

11. Tankning, hantering och/eller förvaring av kemikalier eller petroleumprodukter får inte ske inom verksamhetsområdet. Uppställning av arbetsfordon och arbetsmaskiner för natten eller längre tid får endast ske på yta som är beständig mot spill av olja och petroleumprodukter och som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill eller läckage. Alternativt ska skydd för uppsamling av spill och läckage vara ordnat under enskilda arbetsfordon och arbetsmaskiner.

Utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig vid bedrivande av verksamhet. Eventuellt spill ska omedelbart samlas upp och tas om hand. Det farliga avfallet ska märkas upp och förvaras i tät behållare på tät invallad yta som är skyddad från nederbörd i väntan på slutligt omhändertagande.

Efterbehandling

12. Uttag av naturgrus ska så långt det är möjligt ske med en successiv efterbehandling allt eftersom brytningen fortskrider. Brytningsområdets slänter får vid efterbehandling inte ges en brantare lutning än 1:2,5. Slänterna ska vara stabila och avrundas mjukt vid släntkrön och släntfot samt i övrigt mjukt anpassas till angränsande terräng. Området ska därefter skogsplanteras eller återetableras med annan metod som gynnar biologisk mångfald. Val av återetableringsmetod ska ske i samråd med tillsynsmyndighet, fastighetsägare, berörd sameby och Skogsstyrelsen. Täkten ska efterbehandlas inom tillståndstiden.
13. När verksamheten har avslutats och efterbehandling har utförts enligt villkor ska anmälan till tillsynsmyndigheten för slutbesiktning ske omedelbart.

Delegering

Miljöprövningsdelegationen överläter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende:

D1 - Annan förläggning av verksamhetstiden om det finns särskilda skäl (villkor 7)
D2 – Återställning och efterbehandling (villkor 12)

Ekonomisk säkerhet

För att tillståndet ska vara giltigt ska det finnas en ekonomisk säkerhet om 170 000 kr för fullgörandet av de skyldigheter som verksamhetsutövaren har för det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. Säkerheten ska godkännas av miljöprövningsdelegationen. Bevis om säkerheten ska förvaras hos länsstyrelsen.

Verkställighetsförordnande

Miljöprövningsdelegationen avslår bolagets begäran om att tillståndet ska börja gälla från dagen för beslutet (verkställighetsförordnande).

Igångsättningstid

Den tillståndsgivna verksamheten ska ha satts i gång senast 3 år efter det att detta beslut vunnit laga kraft annars förfaller tillståndet.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas skriftligt när verksamheten sätts i gång.

Delgivning av beslutet

Detta beslut ska delges genom kungörelse. Kungörelsen införs i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Norran, vecka 36. Beslutet och information om kungörelse har skickats till en närboende och till berörda myndigheter. Beslutet hålls tillgängligt hos länsstyrelsen och på Kanslienheten i Norsjö kommun till och med den 1 oktober 2025. Beslutet delges endast på detta sätt.

Miljöprövningsdelegationens motivering

Bakgrund

I juni 2017 beviljades bolaget tillstånd att bedriva utvidgad täktverksamhet av naturgrus inom fastigheten Bastuträsk 2:58 i Norsjö kommun. Beslutet gällde till och med den 31 juli 2024. Planerad verksamhet innebär fortsatt och utvidgad brytning av naturgrus på platsen.

Miljöbedömning

Den som prövar tillståndsfrågan ska ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken, så att den specifika miljöbedömningen kan slutföras (se 6 kap. 42 § miljöbalken).

Sametinget har ifrågasatt att samråd inte skett med Gran sameby. Med hänsyn till det relativt stora avståndet mellan den tillståndssökta verksamheten och Gran samebys verksamhetsområde anser dock miljöprövningsdelegationen att detta inte utgör en brist i samrådet. Även i övrigt anser miljöprövningsdelegationen att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Miljöprövningsdelegationen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att den specifika miljöbedömningen kan slutföras.

Är verksamheten tillåtlig?

Tillstånd för täkt av naturgrus

En tillståndspliktig naturgrustäkt får enligt 9 kap. 6 f § miljöbalken komma till stånd endast om:

1. det för avsett användningsområde inte är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att använda annat material,
2. naturgrusförekomsten inte är betydelsefull för nuvarande eller framtida dricksvattenförsörjning och täkten inte medför en försämrad vattenförsörjning, eller
3. naturgrusförekomsten inte utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö.

I förarbetena till bestämmelsen (prop. 2008/09:144 s. 16–17 och s. 26) anges såvitt avser första punkten att naturgrus endast ska få tillgodogöras om det är förenligt med en långsiktigt god hushållning och bara när det inte är möjligt att ersätta gruset med något annat material. Det är sökanden som ska visa att det finns ett objektivt behov av att använda naturgruset. Vid prövningen ska det beaktas om det är möjligt att använda ett annat material, till exempel krossat berg, eller om det finns redan öppnade täkter som kan fylla behovet. Gällande andra punkten framgår att en täkt bör kunna få tillstånd om det är möjligt att bedriva en viss täktverksamhet utan att områdets betydelse för dricksvattenförsörjning påverkas (prop. 2008/09:144 s. 26).

Sveriges Geologiska Undersökning, SGU, har tagit fram en rapport om ersättningsmaterial för naturgrus (SGU 2015:35). I rapporten framgår bland annat att inom områden med god eller måttlig tillgång på naturgrus där befolkningen samtidigt är gles, kan det vara möjligt att bedriva en mindre grustäktsverksamhet om de miljövärden som hotas är små och även om materialet inte fullt ut motsvarar något utpekad behov. Exempel på detta kan vara glesbygdsområden i Norrlands inland där en täktverksamhet endast tillhandahåller sandningssand för det lokala vägnätet.

Bolaget har redovisat ett flertal användningsområden för naturgrusprodukterna som ska produceras i täkten. Bland annat har bolaget angett att det ska

användas till halkbekämpning, fallsand, leksand, sand till golfbanor samt till finfraktion till betong och gjutgrus. Bolaget har också redovisat alternativa täkter i närområdet.

Av handlingarna i ärendet framgår att det i närområdet finns enstaka aktiva naturgrustäkter samt att enbart ett fåtal närliggande bergtäkter producerar material för halkbekämpning. Miljöprövningsdelegationen bedömer att en del av naturgrusmaterialet är ersättningsbart, men att det finns ett behov i området för användning av naturgrus till halkbekämpning och betong, vilket även Miljö- och byggnämnden i Malå/Norsjö kommuner har framfört i samband med att nämnden tillstyrkt verksamheten. Vidare bedömer miljöprövningsdelegationen att det kan finnas visst behov i området för användning av naturgrus till mer speciella användningsområden där materialet är svårare att ersätta, som till exempel fallsand och leksand. Verksamheten är också lokaliserad inom ett sådant område i Norrlands inland där SGU har bedömt att täkt av naturgrus kan bedrivas även om materialet inte fullt ut motsvarar något utpekad behov.

Täktområdet ligger inom grundvattenförekomsten Burträskåsen nedan Bastuträsk. Grundvattenförekomsten utgör en sand- och grusförekomst och utpekas som en prioriterad dricksvattenresurs i Länsstyrelsen Västerbottens regionala vattenförsörjningsplan. Av planen framgår bland annat att verksamheter som riskerar att försämra tillgången eller kvaliteten på grundvattnet inte ska tillåtas.

Den fortsatta brytningen kommer att ske på samma täktbottennivå som tidigare, inom ett område som redan är påverkat av täktverksamhet och där ingrepp i naturen delvis redan har skett. Mot bakgrund av detta samt med föreskrivna villkor och skyddsåtgärder rörande hantering av fordon, maskiner, kemikalier och petroleumprodukter inom verksamhetsområdet gör miljöprövningsdelegationen bedömningen att risken för negativ påverkan på nuvarande och framtida vattenförsörjning, grund- och ytvatten samt närliggande brunnar är liten.

Den del av naturgrusförekomsten som berörs av planerad täktverksamhet utgör inte heller en värdefull natur- eller kulturmiljö, på så sätt att beviljat uttag skulle leda till skador som inte kan godtas. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att det inte föreligger något hinder mot att bevilja tillstånd för täkten enligt 9 kap. 6 f § miljöbalken.

Skyddade områden och strandskydd

Utöver att verksamheten ligger inom riksintresse för rennäringen har det inte framkommit att den tillståndssökta verksamheten är i konflikt med något riksintresse. Verksamheten är förenlig med den kommunala planeringen och berör inget naturreservat eller Natura 2000-område.

Den ansökta verksamhetens verksamhetsområde ligger till största del inom strandskyddat område.

Bolaget har yrkat på dispens från strandskyddsbestämmelserna. De särskilda skäl som bolaget åberopar grundar sig på 7 kap. 18 c § 1 och 4 p. miljöbalken.

Av handlingarna i ärendet framgår att täktverksamhet har bedrivits i området sedan 1950-talet. Det är inte möjligt att fortsätta bedriva eller utvidga täktverksamhet på platsen utan att strandskyddat område tas i anspråk. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att den tillståndssökta verksamheten inte strider mot bestämmelserna om strandskydd. Enligt 7 kap. 16 § andra punkten miljöbalken behövs det inte något särskilt beslut om strandskyddsdispens när en åtgärd provas inom ramen för en ansökan om miljötillstånd.

Rennäring

Mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande (se 3 kap. 5 § miljöbalken).

Den tillståndssökta täkten ligger inom ett område av riksintresse för rennäring. Området ligger inom Malå samebys förvinterland, trivselland, område för rastbete och vinterland. Förvinterlandet används under november och december och vinter- och vårvinterlandet under januari till april.

Bolaget har angett att täktverksamheten i huvudsak kommer att bedrivas under snö- och tjälfria förhållanden och att renar därför inte kommer att vistas i området under pågående täktverksamhet. Betesvärdet inom området uppges vara lågt på grund av skogsbruk och betesförlusten blir relativt liten eftersom täktverksamhet redan förekommer inom området och utökningen innebär förbindelse mellan nuvarande verksamhet och en gammal täkt i norr som i sin tur innefattar en skjutbana.

Malå sameby har tillstyrkt utökningen av täkten men har bland annat framfört att det finns behov av att kunna stoppa täktverksamheten när flytt av ren pågår samt att lav bör återplanteras när täkten är avslutad. Bolaget har inte haft några synpunkter på detta. Till skydd för rennäringen i området har tillståndet därför förenats med ett villkor om att uppehåll måste göras i verksamheten om behov av detta framkommit i kontakt med samebyn. Vidare har miljöprövningsdelegationen föreskrivit att efterbehandlingen ska ske i samråd med samebyn.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att täktverksamheten med föreskrivna villkor och bolagets åtaganden och skyddsåtgärder inte påtagligt kommer försvåra rennäringens bedrivande i området. Även om ansökt verksamhet ligger inom riksintresse för rennäring så bedömer Miljöprövningsdelegationen därför att det inte har framkommit att verksamheten innebär sådan

skada på rennäringsen att verksamheten inte kan tillåtas. Det finns därför inte något hinder mot att bevilja tillstånd för tåkten enligt 3 kap. 5 § miljöbalken.

Naturvärden, kulturmiljö och friluftsliv

Det har inte framkommit att det finns några kända skyddsvärda biotoper eller övriga naturvärden på platsen och inte heller några särskilda kulturvärden.

Verksamheten bedöms inte påverka friluftslivet i området.

Miljö- och hälsoskydd

Av den ingivna bullerberäkningen framgår att bullernivåerna uppgår till 48 dBA vid närmsta bostadshus när samtliga moment i verksamheten bedrivs. Det innebär att verksamheten kan innehålla naturvårdsverkets riktvärden för buller mellan kl. 06–18 i enlighet med de bullervillkor som föreskrivits i villkor. Med hänsyn till att den verksamhet som tillåts på andra tider endast gäller utlastning och transporter av material för halkbekämpning bedömer miljöprövningsdelegationen att det inte heller finns risk för att naturvårdsverkets riktvärden överskrider under andra tider.

Bolaget har redogjort för flertalet skyddsåtgärder för att begränsa damning från verksamheten. Störningar i form av damning bedöms således bli begränsade.

Miljökvalitetsnormer för vatten

De utsläpp som kommer ske till vatten bedöms inte medföra negativ påverkan på miljökvalitetsnormer. Den närmaste belägna vattenförekomsten är Myrträsket och den omfattas inte av miljökvalitetsklassning enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige).

Sammanfattande bedömning av tillåtligheten

Förutsatt att de föreskrivna villkoren iakttas anser miljöprövningsdelegationen sammanfattningsvis att verksamheten går att förena med målen för miljöbalken, de allmänna hänsynsreglerna och en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Tillstånd ska därför ges till verksamheten.

Vilken omfattning ska tillståndet ha?

Med hänsyn till målsättningen att användandet av naturgrus ska fasas ut och ersättas av annat material anser miljöprövningsdelegationen att det inte finns förutsättningar för att bevilja tillstånd för en så stor mängd uttaget grus som bolaget har begärt enligt sitt förstahandsyrkande. Av samma skäl finns det inte heller förutsättningar att bevilja en så lång tillståndstid som bolaget begärt i första hand. Tillstånd ska i stället beviljas för uttag av maximalt 117 856 ton naturgrus och tillståndstiden bestämmas till 7 år, i enlighet med bolagets andrahandsyrkanden.

Vilka villkor behövs för tillståndet?

De villkor som har karaktären av standardvillkor och överensstämmer med vad som är brukligt vid den här typen av verksamhet med liknande storlek och omgivning motiveras inte närmare. Med anledning av sökandens villkorsförslag, remissinstansernas synpunkter och sökandens bemötande gör miljöprövningsdelegationen följande överväganden när det gäller villkor för verksamheten.

Villkor 4 - Drift- och säkerhetsvillkor

Det är inte säkert att tillsynsmyndigheten har tillgång till sådan teknisk utrustning att mätning kan ske på annat sätt än utifrån permanent fixpunkt. Miljöprövningsdelegationen har därför föreskrivit att tillsynsmyndigheten får begära att fixpunkter ska sättas ut i terrängen om behov uppstår i samband med tillsynsarbetet.

Villkor 6 - Buller

Miljöprövningsdelegationen bedömer att de begränsningsvärden för ekvivalent ljudnivå som bolaget har föreslagit är skäliga och kan innehållas genom de begränsningar som föreskrivs avseende verksamhetstider och med tanke på täktområdets utformning. Med tanke på avståndet till närboende anser miljöprövningsdelegationen att kontroll av buller behöver genomföras om det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer alternativt på tillsynsmyndighetens begäran.

Villkor 7 - Verksamhetstider

Av handlingarna i ärendet framgår den ekvivalenta ljudnivån överstiger 45 dBA utomhus vid en närliggande bostad vid full drift av verksamheten. Bolaget har angett att endast transporter vid behov kommer att utföras under kvällar och helger. Med hänsyn till det anförda anser miljöprövningsdelegationen att den verksamhet som tillåts andra tider än helgfria vardagar, måndag–fredag kl. 06.00–18.00, ska begränsas till lastning och uttransport av grus från tåkten.

Miljöprövningsdelegationen har delegerat till tillsynsmyndigheten att kunna medge utökning av arbetstiden om särskilda skäl föreligger. Med särskilda skäl menas leveranser för samhällsviktiga behov, exempelvis för halkbekämpning.

Villkor 8 - Damning

För att minimera risken att renar söker sig till och uppehåller sig vid tåkten samt risken för påverkan på grundvattenförekomsten anser miljöprövningsdelegationen att det ska anges i villkor att salt inte ska få användas vid dammbekämpning.

Villkor 10 - Skyddsåtgärder för rennäringen

Malå sameby har tillstyrkt utökningen av tåkten, men har bland annat framfört att det finns behov av att kunna stoppa täktverksamheten när flytt av ren pågår samt att lav ska återplanteras när tåkten är avslutad. Länsstyrelsen i Västerbotten har vidare angett att tillståndet bör förenas med ett villkor om att uppehåll måste göras i verksamheten om behov av detta framkommit i kontakt med berörd sameby. Bolaget har inte haft några synpunkter på att tillståndet förenas med ett villkor, i enlighet med vad länsstyrelsen föreslagit. Miljöprövningsdelegationen delar länsstyrelsens bedömning att det finns behov av att ställa upp ett villkor om att det måste göras uppehåll i verksamheten om behov av detta uppstår på grund av att rennäring bedrivs i området för att täktverksamheten och rennäringen ska kunna bedrivas parallellt med varandra. Ett sådant villkor är enligt miljöprövningsdelegationen inte heller oskäligt betungande för bolaget. Miljöprövningsdelegationen föreskriver därför ett villkor i enlighet med länsstyrelsens förslag.

Miljöprövningsdelegationen anser däremot inte att det har framkommit skäl för att ställa upp ett villkor om att bolaget ska ersätta Malå sameby för förlorat bete, så som samebyn och Sametinget har begärt.

Villkor 11 - Kemikalier /tankning m.m.

Bolaget har uppgett att inga kemikalier eller petroleumprodukter ska förvaras eller hanteras inom verksamheten och att ingen tankning kommer att utföras i verksamhetsområdet. Länsstyrelsen har angett att det bör regleras i villkor att ingen tankning eller uppställning av cisterner får ske i verksamhetsområdet. Miljöprövningsdelegationen delar länsstyrelsens bedömning att det finns anledning att reglera detta i villkor och anser att ett sådant villkor inte är oskäligt betungande för bolaget.

Brytningen innebär att de skyddande marklagren tas bort. Med hänsyn till att brytning tillåts till en nivå som ligger nära grundvattennivån riskerar ett eventuellt läckage att på relativt kort tid transporteras ned till grundvattnet med risk för förorening som följd. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att det är motiverat att uppställning av arbetsfordon och arbetsmaskiner under natten eller en längre tid endast ska tillåtas på ytor som är beständiga mot spill av olja och petroleumprodukter och som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill och läckage. Alternativt att skydd för uppsamling av spill och läckage ska vara ordnat under de enskilda arbetsfordonen eller arbetsmaskinerna som ställs upp i området.

Villkor 12 - Efterbehandling

Bolaget har föreslagit att efterbehandling huvudsakligen ska följa vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna. I ansökan har bolaget vidare angett att slänter kommer justeras till en lutning på 1:2,5 och avrundas mjukt och anpassas till omgivande terräng. Samt att området därefter ska

skogsplanteras eller behandlas genom annan metod som gynnar biologisk mångfald och att detta ska ske i samråd med tillsynsmyndighet, fastighetsägare, berörd sameby och Skogsstyrelsen. Miljöprövningsdelegationen anser detta ska föreskrivas i villkor.

Delegering

Miljöprövningsdelegationen får delegera till tillsynsmyndigheten att besluta i frågor av mindre betydelse.

Miljöprövningsdelegationen gör bedömningen att de frågor där delegation gjorts till tillsynsmyndigheten är av mindre betydelse och att det är lämpligt att överlåta till tillsynsmyndigheten att besluta i dessa frågor.

Ekonomisk säkerhet

Ett tillstånd får för sin giltighet göras beroende av att verksamhetsutövaren ställer säkerhet för kostnaderna för att avhjälpa en miljöskada eller för återställningsåtgärder som behövs till följd av verksamheten (se 16 kap. 3 § miljöbalken). För täkttillstånd är det obligatoriskt med ekonomisk säkerhet (se 9 kap. 6 e § miljöbalken).

Bolaget har yrkat att den ekonomiska säkerheten ska bestämmas till 50 000 kr om bolagets förstahandsyrkande bifalls. Om bolagets andrahandsyrkande bifalls har bolaget begärt att säkerheten ska bestämmas till 30 000 kr. Utifrån förhållandena på platsen och samt det tillståndsgivna bryt- och verksamhetsområdets storlek bedömer miljöprövningsdelegationen att den ekonomiska säkerheten ska bestämmas till 170 000 kr.

När får tillståndet tas i anspråk?

Huvudregeln är att ett tillstånd ska ha fått laga kraft innan det får tas i anspråk. Det är verksamhetsutövaren som ska visa på konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande och ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följden av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. Verksamhetsutövarens intresse måste med viss marginal vägra tyngre än de intressen som talar för att det bör finnas ett avgörande med laga kraft innan verkställighet får ske. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras (se NJA 2012 s. 623).

Den tillståndssökta täktverksamheten innebär oåterkalleliga skador på miljön. Utvidgningen av verksamheten innebär också att ny mark tas i anspråk och att de natur- och kulturvärden som finns där går förlorade. Det har vidare inte gjorts gällande att bolaget skulle ha några särskilt tungt vägande intressen som talar för att tillståndet ska få tas i anspråk före det har

fått laga kraft. Yrkandet om att det ska meddelas ett verkställighetsförordnande ska avslås.

Igångsättnings tid

Miljöprövningsdelegationen anser att igångsättnings tiden ska bestämmas till tre år.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedömer miljöprövningsdelegationen att den tillståndssökta verksamheten och dess lokalisering, med de villkor och begränsningar som föreskrivs, är tillåtlig. Bolagets andrahandsyrkande ska därför bifallas i enlighet med vad som framgår i beslutet.

Redogörelse för ärendet

Tidigare tillståndsbeslut

Miljöprövningsdelegationen meddelade den 15 juni 2017 (ärende 551-5999-2016) bolaget tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utvidgad täktverksamhet inom rubricerad fastighet. Tillståndet omfattade uttag och förädling av 100 000 ton naturgrus och gällde till och med den 31 juli 2024.

Samråd

Inför ansökan har digitalt samrådsmöte genomförts med länsstyrelsen den 13 september 2023. Samråd har skett skriftligt med:

- Länsstyrelsen Västerbotten
- Norsjö kommun
- Malå sameby
- Sametinget
- Bergsstaten
- Havs- och vattenmyndigheten
- Naturvårdsverket
- Sveriges geologiska undersökning, SGU
- Skogsstyrelsen
- Trafikverket
- Skellefteå Airport
- Skellefteå Kraft Elnät AB
- Friluftsförbundet Norsjö
- Jaktskyttebana
- Jägareförbundet Norr
- Naturskyddsföreningen Västerbotten
- Särskilt berörda fastighetsägare inom ett avstånd på cirka 1 km

Samråd med övriga berörda har skett genom annonsering i lokaltidningarna Norran, Folkbladet och Västerbottens-Kuriren den 27 juli 2023.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning lämnades in till miljöprövningsdelegationen den 25 juli 2024. Efter kompletteringar har ansökan kungjorts i ortstidningen Norran och remitterats till Miljö- och byggavdelningen i Malå/Norjsö kommuner, Gatu- och vattenkontoret i Norsjö kommun, Försvarmakten, Sametinget, Havs- och vattenmyndigheten, SGU, Naturvårdsverket, Malå sameby och Länsstyrelsen Västerbotten.

Vad ansökan avser

Yrkanden

Bolaget har yrkat att miljöprövningsdelegationen ska ge tillstånd till:

1. Uttag av naturgrus:
 - a) I första hand om cirka 218 256 ton (cirka 136 350 fm³) verksamhetskod 10.20, provningsnivå B, i enlighet med exploateringsplan Brytningsområde 2:2.
 - b) I andra hand om cirka 117 856 ton (cirka 73 600 fm³) verksamhetskod 10.20, provningsnivå B, i enlighet med exploateringsplan Brytningsområde 2:1.
 - c) I tredje hand om cirka 175 600 ton (cirka 109 750 fm³) verksamhetskod 10.20, provningsnivå B, i enlighet med exploateringsplan Brytningsområde 2:2.
 - d) I fjärde hand om cirka 86 400 ton (cirka 54 000 fm³), verksamhetskod 10.20, provningsnivå B, i enlighet med exploateringsplan Brytningsområde 2:1.
2. Anläggning för sortering/siktning av utbrutet material, verksamhetskod 10.50, provningsnivå C.
3. Normal årlig produktion högst 15 000 ton.
4. Maximal produktion högst 25 000 ton per år.
5. Tillståndstid om:
 - a) I första hand 10 år
 - b) I andra hand 7 år
6. Att täktverksamhet får bedrivas vardagar mellan 06:00-22:00. Utlastning och transporter får förekomma under övrig tid och helger.
7. Dispens från strandskyddet.

Allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i ansökan jämte bilagor.

Åtaganden

Bolaget har åtagit sig att:

- Bedriva egenkontroll för att uppfylla krav i miljölagstiftning och förslagna villkor. Egenkontrollen införs i bolagets ledningssystem och kan redovisas för tillsynsmyndighet. Den slutliga versionen av egenkontrollprogrammet kan fastställas först när processen med miljökonsekvensbedömningen är avslutad och villkoren i tillståndet är fastlagda.
- Inom fyra månader från det att beslut om tillstånd vunnit laga kraft, ta fram förslag till ett kontrollprogram för verksamheten.
- Inte överskrida normal årlig produktion om högst 15 000 ton och maximal produktion om 25 000 ton.
- Verksamhetsområdets gränser ska märkas ut i terrängen med väl synliga och under tillståndstiden varaktiga markeringar.
- Genomföra mätningar avseende buller och transportvibrationer om behov uppkommer eller om tillsynsmyndigheten kräver.
- Inte använda salt för dammbekämpning.
- Efterbehandling av tälten ska ske i samråd med berörd sameby, fastighetsägare, Skogsstyrelsen och tillsynsmyndigheten.
- Kommunicera och informera samebyn om det sker några förändringar i verksamheten som kan orsaka störningar för rennäringens bedrivande.
- Sätta upp en hastighetsskylt med sänkt hastighet (40 km/h) på den privata tillfartsvägen för att minska risken för påkörningsolyckor.
- Kontrollera recipienterna i verksamhetens kontrollprogram i händelse av spill eller läckage.

Förslag till villkor

Bolaget har föreslagit följande villkor:

1. Om inte annat följer av övriga villkor och föreskrifter ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget angett i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angett eller åtagit sig.
2. Personal som arbetar inom täktområdet ska vara väl informerad om betydelsen av innehållet i täkttillståndet. Ett exemplar av täkttillståndet, inklusive bilagor, ska finnas tillgängligt för personalen när verksamhet bedrivs i tälten.
3. Verksamhetsområdets gränser ska märkas ut i terrängen med väl synliga och under tillståndstiden varaktiga markeringar.
4. Brytningsdjupet får inte överskrida nivån på befintlig täktbotten (+234 meter), höjdsystem RH 2000.
5. Spridning av damm från sorteringsanläggning, vägar, transporter och upplag ska vid behov minimeras genom vattenbegjutning.

6. Tåktverksamheten ska bedrivas vardagar mellan 06:00-22:00. Utlastning och transporter får förekomma under övrig tid och helger under perioder med stor efterfrågan eller för halkbekämpning.
7. Buller från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, ska begränsas och får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:
50 dBA helgfri måndag-fredag kl. 06.00-18.00
45 dBA kvällstid kl. 18:00-22:00
40 dBA övrig tid
8. Inför uppställning av sorteringsverk ska tillsynsmyndigheten informeras i förväg.
9. Parkering av fordon och maskiner samt tankning får endast ske på yta som är särskilt iordningsställd för att förhindra spridning av oljespill. Alternativt ska ett skydd för uppsamling av spill vara ordnat under parkerade fordon eller maskiner. Utrustning för sanering av spill ska finnas lättillgänglig vid bedrivande av verksamhet. Transportör och mängden farligt avfall ska journalföras.
10. Efterbehandling ska huvudsakligen följa vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna. Efterbehandlingen ska slutföras inom tillståndstiden. Eventuell skogsplantering ska ske i samråd med fastighetsägare, tillsynsmyndighet och Skogsstyrelsen.
11. När verksamheten har avslutats och efterbehandling har utförts enligt villkor ska anmälan för slutbesiktning till tillsynsmyndigheten ske omedelbart.

Ekonomisk säkerhet

För förstahandsyrkandet har bolaget beräknat den ekonomiska säkerheten till 50 000 kr, för andrahandsyrkandet till 30 000 kr.

Verkställighetsförordnande

Bolaget begär att tillståndet ska få tas i anspråk från beslutsdatumet.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Behov

Bolaget gör bedömningen att efterfrågan på naturgrus fortfarande kommer att vara relativt stor under en övergångsperiod, i synnerhet i Norrlands inland. Bolaget har ramavtal med Svevia och Skanska avseende sandningssand och leksand samt med Skellefteå kommun gällande sandningssand. Största andelen produkter är för närvarande sandningssand till flera driftområden, gårdsgrus (singel), kabel- och leksand samt finfraktion till betongballast. Försörjningsområdet utgörs främst av Norsjö och Skellefteå kommuner och totalt beräknas försörjningsradien normalt uppgå till cirka 10 mil från tåkten.

Lokalisering

Den befintliga och utökade täktverksamheten ligger inom fastigheten Bastuträsk 2:58 (N 7196036, E 736838 i SWEREF 99), cirka 600 meter väster om väg 791 i höjd med byn Torpet på östra sidan om Lill-Stavträsket och knappt 3 km från Bastuträsk centrum. Norsjö ligger cirka 27 km mot nordväst och Skellefteå ligger cirka 45 km mot ost. Närmaste bebyggelse ligger österut på Lill-Stavträskets norra strand på cirka 60 meters avstånd från tåkten.

Tåkten är belägen inom riksintresse för rennäring. Den ligger inom Malå samebys förvinterland och tangerar samebyns vinter- och vårvinterland samt inom samebyns trivselland.

Täktområdet ligger inom grundvattenförekomsten Burträskåsen nedan Bastuträsk. Berörd naturgrusförekomst har i den regionala naturgrusinventeringen fått klass 3, vilket innebär att den anses vara mindre värdefull. Området omfattas inte av någon detaljplan. Delar av täktområdet, inklusive brytområdet ligger inom område som omfattas av generellt strandskydd.

Verksamhetsbeskrivning

Brytning kommer att ske i nordlig riktning från befintlig täktverksamhet mot den gamla gruståkten i norr. Brytningsområdet kommer att avtäckas löpande i takt med att uttag sker. Verksamheten kommer huvudsakligen att bedrivas under snö- och tjälfria förhållanden.

Normal årlig produktion uppskattas till cirka 15 000 ton och maximal produktion till högst 25 000 ton per år. Vid normal produktion bedrivs brytning och sortering under cirka 8 veckor per år och vid maximal produktion under cirka 15 veckor per år. Verksamheten kommer normalt att bedrivas måndag till fredag mellan 06:00-18:00. Inget icke farligt avfall bedöms uppstå i verksamheten. Eventuellt farligt avfall i form av absorbermedel eller förorenad jord vid händelse av läckage samlas upp i tät behållare, hämtas av godkänd transportör och lämnas till godkänd mottagare och dokumenteras.

Nivån på täktbotten utgår ifrån den nuvarande nivån på +234 meter men planeras att successivt höjas till +235 meter.

Efterbehandlingen kommer i möjligaste mån ske successivt. Slanter kommer ha en lutning på 1:2,5 och avrundas mjukt och anpassas till omgivande terräng.

Egenkontroll

Egenkontrollen är införlivad i bolagets ledningssystem och kan redovisas för tillsynsmyndigheten. Den slutliga versionen av egenkontrollprogrammet kommer fastställas när processen med miljökonsekvensbedömningen är

avslutad och villkoren i tillståndet är fastlagda. Bolaget har åtagit sig att ta fram förslag på kontrollprogram för verksamheten inom fyra månader från det att beslut om tillstånd vunnit laga kraft.

Miljökonsekvensbeskrivning

Av bolagets beskrivning av miljökonsekvenserna framgår i huvudsak följande:

Lokaliseringsalternativ

Fortsatt drift av nu sökt verksamhet bedöms vara det bästa alternativet eftersom det innebär en utökning av en befintlig verksamhet i ett område där naturen sedan tidigare är påverkad. Miljökonsekvenser och störningar för människors hälsa och miljön är kända och skyddsåtgärder för att minska konsekvenserna har implementerats. Många av de produkter som bolaget levererar kan ännu inte ersättas med krossat berg och produkter som kan ersättas kräver produktionsteknik som medför dyrare produkter.

Alternativa lokaliseringar och utformningar

Bolaget har inte utrett alternativa lokaliseringar för nya etableringar av naturgrustäkter eftersom naturgrusanvändningen successivt måste fasas ut.

I alternativutredningen har totalt sju närliggande naturgrus- och sandtäkter inkluderats. Av dessa täkter har majoriteten av tillstånden upphört att gälla. De sju täkterna är lokaliserade mellan cirka 22 km och 51 km från planerad täktverksamhet. Samtliga utredda naturgrus- och sandtäkter ligger inom områden med naturvärdesklass 3 enligt den regionala naturgrusinventeringen och alla förutom en ligger inom riksintresse för rennärning. Alla täkter förutom en ligger inom en grundvattenförekomst och alla har nära till allmänna vägar. Den täkt som har närmast till bebyggelse är sökt verksamhet.

Inom försörjningsområdet finns även fyra befintliga berg- samt berg- och moräntäkter. Dessa ligger mellan 12 och 25 km från sökt verksamhet. På 31 km avstånd finns ytterligare en befintlig bergtäkt. Två av dessa bergtäkter producerar material för halkbekämpning.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att inget ytterligare ingrepp eller nya markanspråk sker inom planerat område. Landskapsbilden kommer att förändras i ett långsiktigt perspektiv om marken inte brukas.

Utan verksamheten blir det en aktör mindre på marknaden vilket leder till försämrad konkurrenskraft. Behovet av naturgrus kommer kvarstå och måste transporteras från andra platser med längre transportsträckor vilket leder till högre kostnader och ökad miljöbelastning. Det resulterar i ökade

koldioxidutsläpp och ökad belastning på vägnätet samt risk att passera fler boende och skyddade områden. Ett nytt ingrepp i naturmiljön på annan plats kan behöva göras genom utökning av annan naturgrustäkt.

Naturvård, friluftsliv och kulturmiljö

Det finns inte några kända skyddsvärda biotoper eller övriga naturvärden i täktområdets direkta närhet. Täktområdet berör inte heller något Natura 2000-område, naturreservat eller riksintresse för friluftsliv och naturvård.

Möjligheten att nyttja vandringsleden som ligger på cirka 500 meters avstånd från täkten kommer inte att försvåras av verksamheten. Utifrån avståndet bedöms störningar i form av buller och trafik inte heller påverka vandringsleden.

I täktens närområde sker jakt, fiske och bär- och svampplockning. Verksamheten kommer inte utgöra ett hinder för friluftsliv i nära anslutning till verksamhetsområdet. Det buller som verksamheten genererar kan medföra tillfälliga störningar under vistelse och rekreation i närområdet, men inte mer än från nuvarande verksamhet. Omgivande skogsmark och brytningsfronter har bullerdämpande funktion.

Utifrån de stora avstånden till närmaste kulturvärden samt verksamhetens karaktär bedöms täktverksamheten inte medföra någon negativ påverkan på kulturmiljön.

Hydrologi och miljökvalitetsnormer

Smält- och nederbördsvatten samt eventuellt vatten från dammbekämpning kommer att infiltrera naturligt i marken och avrinningen följer topografin i riktning mot närmaste recipienter Myrträsket/Gammelbrosundet och Lill-Stavträsket. Bägge ligger på cirka 30 meters avstånd från täktens verksamhetsområde. Grundvattenytan uppges ligga 1,9 meter under täktbotten som ligger på +234 meter. Verksamheten berör inget vattenskyddsområde och fortsatt brytning kommer inte innebära sänkning av täktbotten. Grundvattenytan anges i gällande täktillstånd vara 1,9 meter under täktbotten som ligger på + 234 meter. Enligt bolaget uppvisar varken täktbotten eller brytningsfronter tecken på att vara vattenförande och fortsatt brytning kommer inte att innebära sänkning av täktbotten.

Närliggande ytvattenförekomst är Bastuträsket som ligger cirka 600 meter från täkten. Övriga vattenförekomster är Stavträsket och Lill-Räveln på cirka 600 meter respektive 1000 meters avstånd. Närmaste dricksvattenbrunnar ligger cirka 600–800 meter från täkten. Avståndet till Bastuträsk vattenskyddsområde är cirka 5 km.

Risken för utsläpp till yt- och grundvatten bedöms som liten eftersom ingen tankning, service av fordon och maskiner eller liknande kommer att utföras

inom täktområdet. Vidare är en yta med underliggande markduk för uppställning av fordon iordningställd inne i täkten för att enkelt kunna omhänderta spill om läckage skulle uppstå. Absorptionsmedel för att omhänderta eventuellt läckage kommer att finnas vid samtliga maskiner och fordon samt på plats där övriga kemikalier förvaras och hanteras. Inga kemikalier eller petroleumprodukter kommer förvaras eller hanteras på platsen för sökt verksamhet.

Bolaget har redovisat att grundvatten från täktområdet leds västerut mot Gammelbrosundet. Strax söder om täktområdet går Frängsavabäcken i östvästlig riktning som fungerar som en grundvattendelare/avskärmning vilket medför att grundvatten inte kan ledas söderut. Det är därför inte möjligt att grundvattnet från verksamheten når vattenskyddsområdet 5 km söder om täkten.

Med föreslagna skyddsåtgärder bedömer bolaget att planerad verksamhet inte innebär någon förändring som påverkar ytvattenkvaliteten nedströms avrinningsområdet. Verksamheten bedöms inte heller orsaka negativ påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten.

Rennäring

Täkten ligger inom riksintresse för rennäring och inom Malå samebys marker. Sökt verksamhet kan innebära påverkan på rennäringen i form av areellt intrång, betesförlust, störningar i betesgång och under renflytt, störningar av tung trafik och risk för renpåkörning till följd av tung trafik samt dammspridning.

På grund av skogsbruk bedöms renbetesvärdet inom området vara lågt och betesförlusten bedöms bli relativt liten, särskilt med tanke på att täktverksamhet redan förekommer inom området och utökningen innebär förbindelse mellan nuvarande verksamhet och en gammal täkt mot norr som i sin tur innefattar en skjutbana. Efter avslutad verksamhet kommer täktområdet fortfarande utgöra en värdefull markresurs.

Bolaget avser att minimera störningar i betesgång, renflytt och av tung trafik genom att bedriva täktverksamhet under perioder på året då renar inte befinner sig i området samt genom att informera och samråda med samebyn.

Vad gäller kumulativa effekter för rennäringen anger bolaget att det i dagsläget inte finns några kända planer på avverkning, röjning, skogsplantering eller övriga skogsvårdande åtgärder som kan inverka på rennäringen.

Planerad täktverksamhet bedöms medföra måttliga negativa konsekvenser för renskötsel på kort sikt och små negativa konsekvenser ur ett långsiktigt tidsperspektiv. Verksamheten anses inte ha betydande påverkan på varken renbete, renflyttning eller annan verksamhet som berör rennäring. Dock ska bolaget vidta förebyggande åtgärder för att begränsa och minimera

eventuella störningar. Sammanfattningsvis gör bolaget bedömningen att täktverksamheten inte försvårar rennäringens bedrivande i området.

Landskapsbild

Landskapsbilden i verksamhetens direkta närområde utgörs främst av skogs- och hedmark som är delvis avverkad och återplanterad och delvis med kalhyggen. Den ursprungliga landskapsbilden kommer påverkas av täktverksamheten, både under brytningstiden och efter avslutad verksamhet. På kort sikt kommer efterbehandlat täktområde att vara synligt, men långsiktigt när växtlighet och djurliv har etablerat sig bedöms inte täktverksamheten lämna stora sår i naturen.

Miljö- och hälsoskydd

Buller

De mest bulleralstrande arbetsmomenten i verksamheten är sortering, lastning och transporter. Största delen av den bulleralstrande verksamheten kommer ske i ljudskugga av brytningsfronter och omgivande terräng som har en bullerdämpande effekt.

Enligt utförd bullerutredning bedöms täktverksamheten klara Naturvårdsverkets riktvärde, 50 dB(A), vid all närliggande bostadsbebyggelse då verksamheten bedrivs under dagtid (kl. 06–18). Riktvärdet för kväll (kl. 18–22), 45 dB(A), överskrids vid hus närmast täkten. Kvällstid och helger kommer dock endast transporter utföras vid behov.

I samband med tidigare täktverksamhet har ett bullerskydd sparats i den östra delen av täkten och bullernivån kommer i framtiden successivt att minska ju längre in i det planerade täktområdet brytning sker. Bolaget har åtagit sig att genomföra bullermätning vid klagomål eller efter tillsynsmyndighetens begäran.

Sammanfattningsvis gör bolaget bedömningen att bullernivåerna inte kommer överskrida Naturvårdsverkets riktvärden för industri- och annat verksamhetsbuller vare sig under normal produktion eller vid maximal produktion med föreslagna skyddsåtgärder, produktionsplanering och arbetstider.

Utsläpp till luft och damning

Den planerade verksamheten innebär utsläpp till luft från arbetsmaskiner och transportfordon. För att minimera utsläppen används moderna och miljöklassade fordon i den mån det är möjligt. Regelbunden service och väl underhållen maskinpark bidrar till att minska bränsle- och oljeförbrukning och därmed avgasutsläpp.

De dammbekämpningsmetoder som bolaget i första hand avser att använda sig av är bevattning av vägar, upplag och lastat material samt sopning av väg när så behövs. Vatten kommer att tas in i tåkten med vattenbil.

Transporter och närboende

Vid normal produktion beräknas det genomsnittliga antalet transportrörelser per arbetsdag uppgå till cirka fem stycken under ett år. Vid maximal produktion blir medelvärde cirka tio stycken transportrörelser per arbetsdag under ett år. En transportrörelse omfattar både uttransport av produkter och returtransport in till tåkten.

Väg 791 är närmaste allmänna väg. Den ligger cirka 600 meter öster om tåkten. Transporter kommer i möjligaste mån att styras så att de sker under vardagar och dagtid.

Yttranden

I yttranden huvudsakligen följande framkommit:

Länsstyrelsen Västerbotten

Enligt länsstyrelsens bedömning ligger delar av täktområdet, inklusive brytområdet, inom område med generellt strandskydd och bolaget behöver därmed redogöra för vilka särskilda skäl/dispensgrunder enligt 7 kap 18c § miljöbalken som finns i föreliggande fall. För det fall att bolaget yrkar om tillstånd för brytning av enbart området utanför det strandskyddade området behöver bolaget justera yrkandena och inkomma med nya täktplaner. Bolaget behöver även ange hur stor del av verksamhetsområdet respektive brytområdet som omfattas av strandskyddet samt hur stor volym naturgrus som avses brytas inom strandskyddad zon.

Vad gäller rennäringen anser länsstyrelsen att tillståndet bör förenas med ett villkor om att uppehåll måste göras i verksamheten om behov av detta har framkommit i kontakt med berörd sameby. Detta eftersom planerad täktverksamhet ligger inom område av riksintresse för rennäringen och eftersom samebyn uttryckt önskemål om att kunna stänga av täktverksamheten vid flytt av renar. Länsstyrelsen har föreslagit ett villkor med följande lydelse.

Under perioden 1 oktober till 30 april ska, om renar vistas i området eller planeras tas till området, uppehåll i delar eller hela verksamheten göras om sådant behov framkommer i kontakt med berörd sameby. Uppehåll i samband med foflytt förbi täktverksamheten ska vara upp till 48 timmar och får som mest ske vid tre tillfällen under förvintern och tre tillfällen under våren. Begäran ska ha skett skriftligen till bolagets kontaktperson minst 48 timmar innan uppehållet ska ske.

För att minimera risken att renar söker sig till och uppehåller sig vid tåkten bör salt inte tillåtas som dammbekämpningsåtgärd. Vidare bör efterbehandling av tåkten ske i samråd med samebyn utöver fastighetsägare, Skogsstyrelsen och tillsynsmyndighet. Det bör också villkoras att ingen tankning eller uppställning av cisterner får ske inom verksamhetsområdet.

Miljö- och byggnämnden i Malå/Norsjö kommuner

Miljö- och byggnämnden har tillstyrkt att tillstånd lämnas för verksamheten.

Malå sameby

Samebyn har godkänt utökningen av tåkten och framfört att tåkten behöver återställas så att lavbetet kan återkomma genom att lav återplanteras när tåkten är avslutad, det gäller även intilliggande täkter. Vidare bör det utgå en ersättning till samebyn för förlorat bete.

Sametinget

Det saknas underlag om Gran sameby, utöver Malå sameby, har deltagit i samrådet. Det framgår att bolaget har god dialog med Malå sameby men det framgår inte hur bolaget bemött Malå samebyns önskemål om skyddsåtgärder/villkor vad gäller uppehåll i verksamheten i samband med renflytt och återvegetering av lav efter verksamhetens avslut. Sametinget anser att det är ändamålsenligt att sätta villkor till skydd för det rennäringssintresset, som fått stå tillbaka och att villkoren tar höjd för att skydda även på lång sikt.

Innan eventuellt tillstånd ges för täktverksamhet anser Sametinget att det ska villkoras att bolaget ska bära kostnaderna helt och fullt om verksamheten orsakar skada och/eller merarbete för samebyarna.

Bolagets bemötande av yttranden

Bemötande av yttrande från Länsstyrelsen Västerbotten

Bolaget har förtydligat yrkandena, vilka uttagsmängder tillståndsansökan omfattar, hur grundvattennivån i tåkten bedömts och även förtydligat att ingen tankning kommer ske inom verksamhetsområdet.

Särskilda bestämmelser för naturgrustäkter

Fortsatt brytning kommer inte att innebära sänkning av täktbotten och verksamheten innebär ingen avledning av grundvatten. Verksamheten bedöms inte innebära försämrade möjligheter att uppnå miljömålet Grundvatten av god kvalitet eller miljökvalitetsnormerna för grundvattenförekomsten.

Täkten bedöms inte kunna påverka grundvattenförekomsten eller den framtida vattenförsörjningen vare sig under normal drift, vid driftstörning eller efter avslutad verksamhet eftersom täktbotten inte kommer att avsänkas ytterligare. Det förekommer inte någon dricksvattenbrunn i direkt anslutning till verksamheten. Avståndet till Bastuträsk vattenskyddsområde är cirka 5 km mot sydsydost. En yta med underliggande markduk för uppställning av fordon är iordningställd inne i täkten för att enkelt kunna omhänderta spill och läckage. Absorptionsmedel för att omhänderta eventuellt läckage kommer att finnas vid samtliga maskiner och fordon. Inga kemikalier eller petroleumprodukter ska förvaras eller hanteras inom verksamheten. Ingen tankning kommer att utföras i verksamhetsområdet.

Den begränsade mängden dagvatten som förekommer inom verksamhetsområdet, i förhållande till de avrinningsområde som omfattar grundvattenförekomsten, kommer att infiltrera och slutligen avledas via grundvattnet till Lill-Stavträsket eller Gammelbrosundet med avseende på att grundvattnet leds till lägsta belägna punkt. Frängsavabäcken är belägen strax söder om verksamhetsområdet. Bäckan kan även avleda dagvatten i söder som slutligen når Gammelbrosundet.

Det föreligger en försumbar risk för påverkan på vattenskyddsområdet och dricksvattenbrunnar både under och efter avslutad verksamhet då dagvattnet och/eller grundvattnet från täktområdet primärt når recipienterna Lill-Stavträsket, Gammelbrosundet eller Frängsavabäcken.

Strandskydd

Täktverksamhet för naturgrus har sedan 1950-talet bedrivits på platsen, vilket innebär att täktverksamheten har pågått både före och efter införandet av det generella strandskyddet år 1975. Området är därmed sedan länge ianspråktaget för täktändamål, vilket innebär att det saknar de orörda naturvärden som strandskyddet normalt avser att skydda.

De särskilda skäl som åberopas från strandskyddet grundar sig på 7 kap. 18 c § punkt 1 och 4 miljöbalken. Den planerade brytningen utgör en naturlig fortsättning på den befintliga verksamheten och är en förutsättning för att täkten ska kunna bedrivas på ett funktionellt och effektivt sätt. Det är alltså inte fråga om att ta i anspråk ett nytt eller orört område då ytan sedan tidigare redan använts för täktverksamhet. Området är sedan länge ianspråktaget för täktverksamhet, vilket innebär att detta område saknar betydelse för strandskyddets syften såsom friluftsliv eller bevarande av orörd natur.

Ur ett miljö- och hushållningssynpunkt är det dessutom bättre att fortsätta täkten på befintligt område och en fortsatt täktverksamhet anses vara bättre än att ett nytt täktområde i ett orört område. Verksamheten sker inte inhägnat varför det inte föreligger något hinder för allmänhetens tillträde och påverkar inte heller livsvillkoren för djur- och växtlivet. En bom är även placerad som reglerar trafiken vilket hindrar obehörig trafik. Bolaget åtar sig att återställa platsen efter avslutat arbete.

Beräknat bryt- och verksamhetsområde inom strandskyddsområde uppgår till cirka 13 800 m² respektive 18 300 m² för alternativ 2.1. För alternativ 2.2 uppgår beräknat bryt- och verksamhetsområde inom strandskyddat område till cirka 15 800 m² ha respektive 20 600 m². Beräknade mängder för uttag inom strandskyddat område uppgår till cirka 50 000 m³ för alternativ 2.1 och ca 71 000 m³ för alternativ 2.2.

Övrigt

Vad gäller rennäringsen har bolaget inget att erinra mot länsstyrelsens förslag på stoppvillkor. Efterbehandling av täkten kommer även att ske i samråd med berörd sameby samt fastighetsägare, Skogsstyrelsen och tillsynsmyndighet. Verksamheten använder inte salt vid dammbekämpning.

Bemötande av yttrande från Sametinget

Planerat täktområde ligger inom riksintresseområde för Malå sameby. Avståndet mellan Bastuträsk 2:58 och närmaste identifierade del av Gran samebys riksintresseområde är ca 35 kilometer. Maskaure sameby har sitt verksamhetsområde öster om täkten.

Eftersom verksamhetsområdet inte är beläget inom vare sig Gran samebys eller Maskaure samebys betesområden har samråd inte skickats direkt till dem. Däremot har samrådet kungjorts i annonsering i dagspress (Norrän, Folkbladet och Västerbottens Kuriren) vilket ger möjlighet för samtliga berörda samebyar i närområdet att inkomma med synpunkter. Verksamheten har inte fått in några yttranden. Verksamheten har bedrivits i många år och under denna tid och inte heller i närtid har samebyn haft några synpunkter på verksamheten. Verksamheten har bedrivits i enlighet med det tillstånd som gäller.

Täktverksamhetens påverkan på rennäringsen bedöms vara ringa, eftersom huvudsaklig aktivitet pågår under tider när renarna inte uppehåller sig i de områden där den planerade verksamheten ska bedrivas. Detta har även framförts i miljökonsekvensbeskrivningen, där det tydligt framgår att rennäringsen inte förväntas påverka täktverksamheten i någon större utsträckning. Vidare, i enlighet med remissen från Sametinget, ska skyddsåtgärder, efterbehandling och villkor utformas för att säkerställa att samebyn kan fortsätta nyttja området och att renbetesmarkerna förblir beteskraftiga för kommande generationer. De föreslagna villkoren omfattar samtliga samebyar som anser sig berörda.

Gällande bestämmelser

För täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter krävs tillstånd enligt 9 kap. 6 § miljöbalken (1998:808) samt 4 kap. 3 § i miljöprövningsförordningen (2013:251) för verksamhetskod

10.20 B. Sortering eller krossning omfattas av 4 kap. 6 § i miljöprövningsförordningen och verksamhetskod 10.50 C.

Alla som bedriver en verksamhet som kräver tillstånd enligt miljöbalken ska kunna visa att de förpliktelser som följer av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken iakttas. Av 2 kap. 6 § miljöbalken följer att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Enligt 1 kap. 1 § ska miljöbalken tillämpas så att mark och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhälls-ekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas.

Enligt 3 kap. 1 § miljöbalken ska markområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade till med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Enligt 3 kap. 5 § miljöbalken ska mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande.

Enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

I 6 kap. 42 § miljöbalken anges bl.a. följande. Den som prövar tillståndsfrågan ska i ett särskilt beslut eller i samband med att tillståndsfrågan avgörs ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i detta kapitel så att den specifika miljöbedömningen kan slutföras.

Enligt 9 kap. 6 e § miljöbalken får tillstånd till täkt ges endast om det för uppfyllandet av de villkor som ska gälla för tillståndet ställs säkerhet enligt 16 kap. 3 §.

Enligt 9 kap. 6 f § miljöbalken gäller att om en täkt av naturgrus kräver tillstånd eller anmälan enligt detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats med stöd av kapitlet, får takten inte komma till stånd om 1. det med hänsyn till det avsedda användningsområdet är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att använda annat material.

2. naturgrusförekomsten är betydelsefull för nuvarande eller framtida dricksvattenförsörjning och takten kan medföra en försämrad vattenförsörjning, eller
3. naturgrusförekomsten utgör en värdefull natur- och kulturmiljö.

Enligt 16 kap. 3 § miljöbalken får för sin giltighet tillstånd, godkännande eller dispens enligt balken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken, göras beroende av att den som avser att bedriva verksamheten ställer säkerhet för kostnaderna för det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda.

Enligt 22 kap. 25 § 2 st. jfr. med 19 kap. 5 § p. 9 miljöbalken ska det i ett beslut om tillstånd till miljöfarlig verksamhet anges den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång.

Enligt 22 kap. 25 § 3 st. jfr. med 19 kap. 5 § p. 9 miljöbalken får miljöprövningsdelegationen överlåta åt en tillsynsmyndighet att besluta villkor av mindre betydelse.

Enligt 24 kap. 2 § miljöbalken förfaller tillståndet bland annat om tillståndshavaren inte iakttar den bestämmelse som har meddelats i fråga om den tid inom vilken verksamheten ska ha satts i gång.

Enligt 22 kap. 28 § och 19 kap. 5 § p. 12 miljöbalken får miljöprövningsdelegationen när det finns skäl till det, förordna att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Annat som verksamhetsutövaren har att förhålla sig till

Hur bör säkerheten utformas?

Miljöprövningsdelegationen avgör om säkerheten kan godkännas. För att säkerheten ska godkännas krävs att den är betryggande för sitt ändamål (se 16 kap. 3 § miljöbalken).

I princip går det att använda alla typer av säkerheter som förekommer på marknaden, till exempel bankgaranti, borgensförbindelse eller pantsatt/spärrat konto, men det görs alltid en individuell prövning av om en ställd säkerhet är godtagbar. Normalt bör säkerheten vara giltig åtminstone två år efter att tillståndstiden löpt ut. Säkerheten får inte vara villkorad, utan den ska kunna tas i anspråk så snart verksamhetsutövaren inte kan fullfölja sitt efterbehandlingsansvar.

Av säkerheten bör det framgå till vilket tillstånd den hör. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* bör anges som förmånstagare. För att visa att de som har undertecknat säkerheten har rätt att göra det bör det till säkerheten bifogas utdrag ur bolagsregistret och när det behövs också fullmakt.

Vad krävs om verksamheten ska ändras?

Om verksamheten ska ändras kan det krävas ett helt nytt tillstånd, ändringstillstånd eller anmälan till tillsynsmyndigheten (se 1 kap. 4 § och 11 § miljöprövningsförordningen [2013:251]).

Vad krävs om verksamheten tas över av någon annan?

Om verksamheten överlåts till någon annan fysisk eller juridisk person ska den nya verksamhetsutövaren snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det (se 32 § förordningen [1998:899] om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Om det behövs en säkerhet för att tillståndet ska vara giltigt, måste den nya verksamhetsutövaren ställa en egen säkerhet som miljöprövningsdelegationen ska godkänna.

Vem har ansvaret om verksamheten skadar miljön?

Om verksamheten medför miljöskador, till exempel föroreningar, eller olägenheter för miljön är det i första hand verksamhetsutövaren som är ansvarig för att avhjälpa skadorna eller olägenheterna. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (se 2 kap. 8 och 10 kap. miljöbalken).

Andra bestämmelser gäller parallellt med tillståndet

Tillståndet innebär inte att verksamhetsutövaren slipper krav som följer av andra bestämmelser, exempelvis enligt 11 kap. miljöbalken om vattenverksamhet, kulturmiljölagen (1988:950) eller plan- och bygglagen (2010:900). Det kan handla om att det också är nödvändigt med tillstånd till eller anmälan av vattenverksamhet, tillstånd för ingrepp i fornlämning eller bygglov.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen, se bilaga. Skrivelsen ska ha kommit in till miljöprövningsdelegationen senast den 1 oktober 2025.

De som medverkat i beslutet

Detta beslut har fattats av Emil Carlborg, ordförande och Sandra Nordlander, miljösakkunnig med miljöhandläggare Märta Tobiasson som föredragande.

Bilagor

1. Karta över verksamhets- och brytningsområde bestående av
 - Exploateringsplan område 2:1 daterad 2025-02-05
 - Efterbehandlingsplan område 2:1 daterad 2025-02-05
2. Hur man överklagar

E-postkopia med bilagor

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se + kungörelse
Havs- och Vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se + kungörelse
Miljö- och byggnämnden i Malå/Norsjö kommuner, mob@mala.se
Länsstyrelsen Västerbotten, Miljöenheten
Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se + information om kungörelse
Skatteverket, skatteverket@skatteverket.se
SGU, sgu@sgu.se
Markägare
Malå sameby, malasameby@gmail.com
Sametinget, kansli@sametinget.se

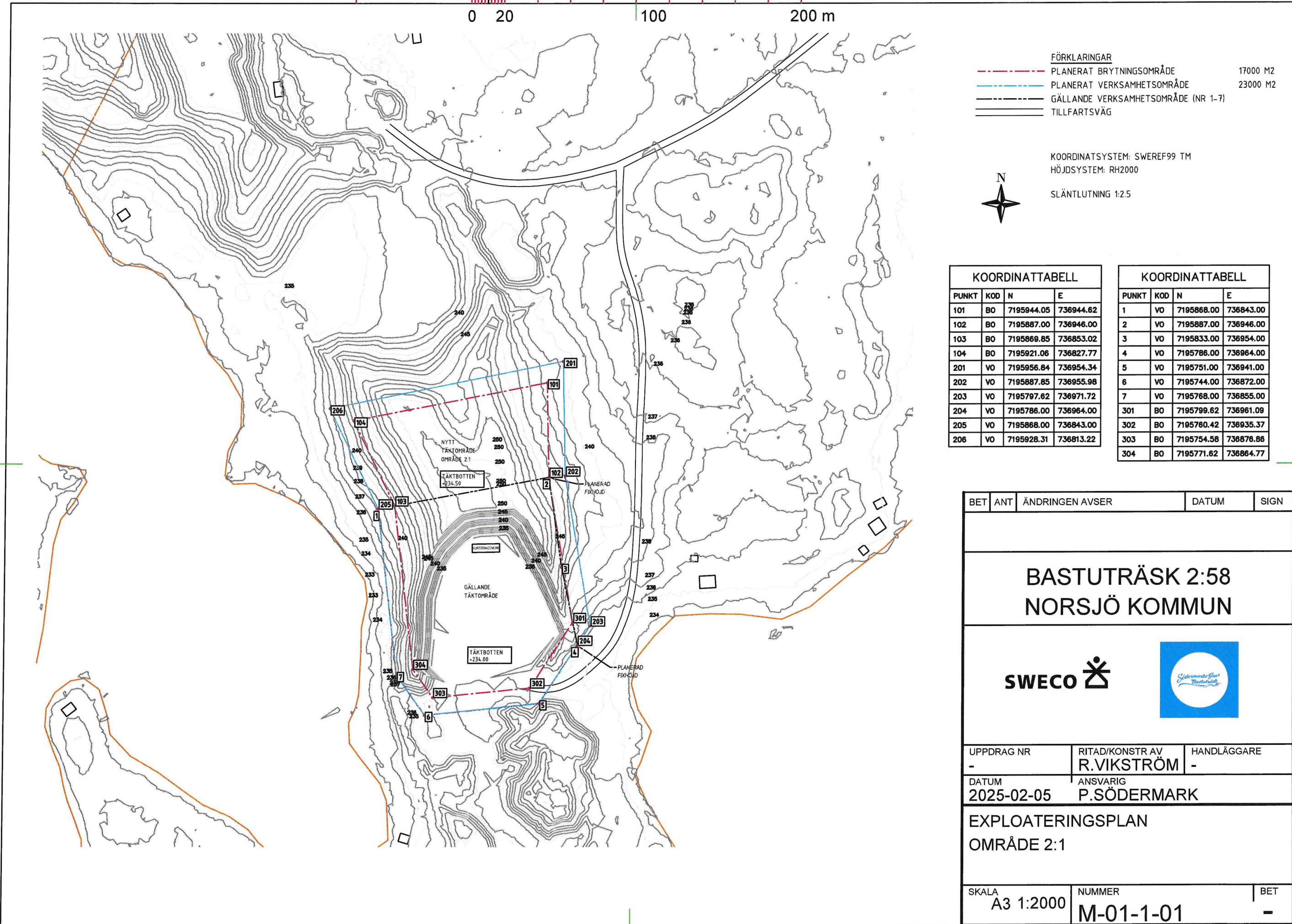
Kopia

Kanslienheten i Norsjö kommun + kungörelse
Fastighetsägaren till Bastuträsk 1:45 i Norsjö kommun + information om kungörelse

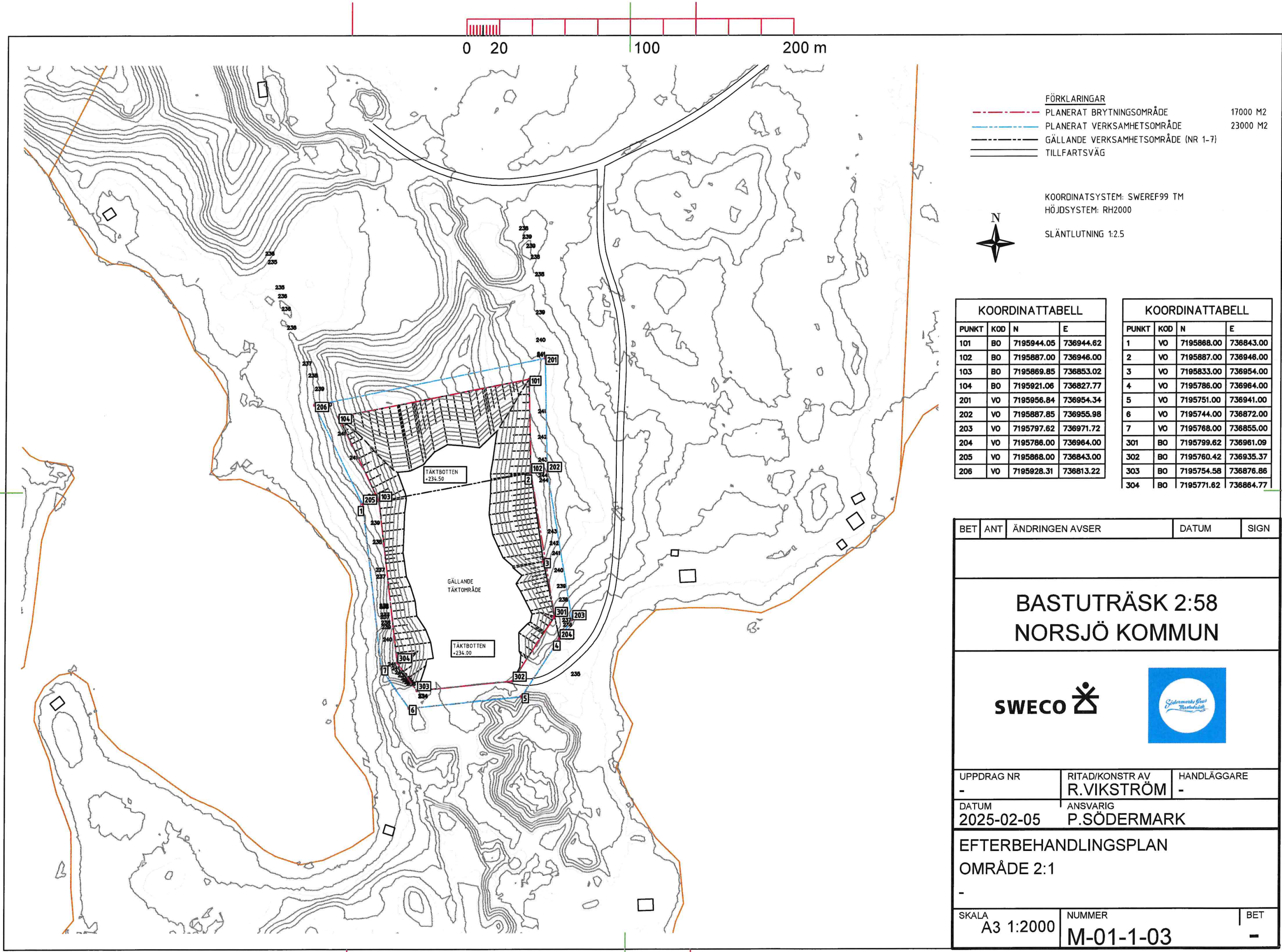
Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd

..\\..\\Users\\SEA081\\OneDrive - Sweco AB\\PROJEKT\\Envix\\Bastuträsk Grustäkt\\2 Projektdata\\1 Underlag\\Se Sverige\\Fastighetskartan\\fas
..\\..\\Users\\SEA081\\OneDrive - Sweco AB\\PROJEKT\\Envix\\Bastuträsk Grustäkt\\2 Projektdata\\1 Underlag\\Se Sverige\\Fastighetskartan\\byg

XREFS: fastighetsgrans.dwg
byggnad.dwg

- FÖRKLARINGAR
- PLANERAT BRYTNINGSOMRÅDE 17000 M2
 - PLANERAT VERKSAMHETSOMRÅDE 23000 M2
 - GÄLLANDE VERKSAMHETSOMRÅDE (NR 1-7)
 - TILLFARTSVÄG

KOORDINATSYSTEM: SWEREF99 TM
HÖJDSYSTEM: RH2000
SLÄNTLUTNING 1:2.5

KOORDINATTABELL			
PUNKT	KOD	N	E
101	BO	7195944.05	736944.62
102	BO	7195887.00	736946.00
103	BO	7195869.85	736853.02
104	BO	7195921.06	736827.77
201	VO	7195956.84	736954.34
202	VO	7195887.85	736955.98
203	VO	7195797.62	736971.72
204	VO	7195786.00	736984.00
205	VO	7195868.00	736843.00
206	VO	7195928.31	736813.22

KOORDINATTABELL			
PUNKT	KOD	N	E
1	VO	7195868.00	736843.00
2	VO	7195887.00	736946.00
3	VO	7195833.00	736954.00
4	VO	7195786.00	736964.00
5	VO	7195751.00	736941.00
6	VO	7195744.00	736872.00
7	VO	7195768.00	736855.00
301	BO	7195799.62	736961.09
302	BO	7195760.42	736935.37
303	BO	7195754.58	736876.86
304	BO	7195771.62	736864.77

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN
BASTUTRÄSK 2:58 NORSJÖ KOMMUN				
				
UPPDRAG NR		RITAD/KONSTR AV	HANDLÄGGARE	
-		R.VIKSTRÖM	-	
DATUM		ANSVARIG		
2025-02-05		P.SÖDERMARK		
EFTERBEHANDLINGSPLAN				
OMRÅDE 2:1				
-				
SKALA		NUMMER		BET
A3 1:2000		M-01-1-03		-

LAGER:

PLOTTAD: 2025-02-05, 12:18, 250204_RITNINGAR_BASTUTRÄSK_OMRÅDE_2-1.DWG, SEA081

Bilaga 2 - Hur man överklagar till mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med miljöprövningsdelegationens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar du beslutet

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Västerbotten måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen senast den **1 oktober 2025**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (till exempel Naturvårdsverket, länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att miljöprövningsdelegationens beslut är felaktigt.
- Ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller via växelfonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer 6434-2024.